Geachte aanwezigen,
Ik heet Gertrude den Besten en ik run samen met Geurt Abbink een melkveebedrijf in Ratum. We zijn in een denkwijze groot gebracht om zoveel mogelijk uit de koe halen en ook van het land. Geurt was al bezig om, zoals hij het zegt: van een harde melkerboer naar een saldoboer te gaan die zo sober mogelijk probeert te boeren.
Ik zelf kwam in aanraking met de permacultuur, vanwege mijn moestuin. Afgelopen jaar kwam de permacultuur ook voor het bedrijf in beeld. Namelijk door de te hoge prijzen van kunstmest hebben wij geen kunstmest voor het grasland gekocht. Dit gaf inzicht in de manier waarop wij boeren. Ik zag namelijk maar 1 verschil: de kleur van het gras: nu geel, voorheen groen.
Geurt vertelde mij later ook dat hij een koe had die 2 jaar last had van haar klauw en dit wilde maar niet genezen. Na 5 maanden gras gevoerd te hebben zonder kunstmest was de klauw geheeld. Dit soort dingen zet je wel aan het denken.
Conclusie van afgelopen jaar zonder kunstmest was: De koeien hadden minder klauwproblemen en minder voedingsstoornissen, maar Geurt moest wel meer mineralen bijvoeren en 3 soorten graskuilen door elkaar voeren om ze aan de melk te houden.

Zo liep ons proces en nu voel ik echt dat niet alleen de koe een onderdeel van de natuur is, maar ik zelf ook! Het is een samenwerking, geen gebruiksmiddel!
Dit gevoel, en waarom het, naar mijn mening, noodzakelijk is dat de huisjes van Gea buiten het erf liggen, leg ik uit aan de hand van onze koeien. Wij hadden afgelopen jaren een hoop koeiensterfte. Op een gegeven moment zei ik tegen Geurt: Hoe zou je het vinden om in een stad te wonen, zonder de natuur? Zou jij ook niet ziek worden daarvan? Afgelopen weekend hebben wij de koeien na 15 jaar weer naar buiten gedaan. Dus ze kennen buiten totaal niet en dit zag je terug. Sommige snapten het dat ze gras kunnen eten, maar een heleboel koeien waren eigenlijk radeloos. Na uitgerend te zijn, hadden ze echt zoiets van en nu? Wat is nu de bedoeling? Ze stonden echt rond te kijken en wisten er totaal geen raad mee**. Zo ver zijn ze van hun ware natuur verwijderd**. Dat zien we ook terug in de maatschappij. Het begint al op de schoolpleinen van basisscholen, het is versteend. Wanneer kinderen zouden beginnen met elke dag eerst de dieren en planten te verzorgen, dan leer je diversiteit, verschillen en dat ieder een eigen aard heeft. Dit levert respect en waardering op voor je omgeving. Het leren van vrede en harmonie begint in de natuur.
En Gea voldoet hieraan. Zij krijgt leerlingen die al op hun eigen benen staan. Dus ze kunnen echt in de natuur gaan wonen om ervaring op te doen om hun/de ware natuur te onderzoeken. Die inzichten zijn goud waard! Het wordt letterlijk ondergewaardeerd! Omdat we niet goed verbonden leven met de natuur! Er zit altijd steen tussen. Vanaf een erf is dus een heel andere beleving.

Om nog meer inzichten in de natuur te krijgen ben ik van de winter een permacultuurcursus gaan volgen bij Gea. En het leuke was dat ik daar niet als enige kwam die een melkveebedrijf heeft! Ook Annerieke van boerderij te Winkel aan de vredenseweg in Huppel doet mee aan deze cursus! Nu gaan we onze bevindingen samen met elkaar delen. Want, voor een redelijk melkveebedrijf kun je niet radicaal omslaan in een ander manier van boeren. Wat Gea en haar man hebben neergezet in 2 ha, kunnen wij niet op die manier met 40 ha tegelijk. Dat is onhaalbaar en onbetaalbaar, het risico is te groot wanneer je er van leven moet. We gaan stap voor stap. Daarom is het fijn dat er een voorbeeld is in de buurt waar je het met eigen ogen kan zien. Door Gea krijg je inspiratie om stap voor stap dingen te ondernemen, er

wordt meegedacht, je krijgt feedback, je kan overleggen, ook omdat het in de buurt is! Dit is echt een stimulans voor ons als bedrijf om in de toekomst minder met kunstmest te gaan werken maar echt gericht op het bodemleven, want dit houdt het water vast! Erg belangrijk dus!

Mijn beleving van de natuur is totaal anders geworden. Ik zal je eerlijk zeggen 5 a 10 jaar geleden zou ik wat Gea doet ook een rommeltje hebben gevonden. Maar eigenlijk was het puur onwetendheid. Doordat ik me erin heb verdiept en het resultaat ondervonden heb, weet ik nu dat het meerwaarde heeft.
Boeren is een manier van leven, en diezelfde manier van leven zie ik terug bij Gea. Een onderdeel van de natuur zijn, er daadwerkelijk in wonen geeft een onuitwisbare indruk, wat je niet snapt als je in betonnen, stenen omgeving woont. Daarom zijn wij heel blij en dankbaar dat Gea en haar man het lef hebben gehad om hun droom, hun passie te gaan uitvoeren, ook al is het een hoop pionierswerk! Niet alleen diegene die daar werken, maar wij als melkveebedrijven plukken de vruchten van hun werk! Het verhoogt de kwaliteit van de Winterswijkse natuur!
En als boer hebben we ook met regels en wetten te maken en dit is soms best lastig om een goede invulling te geven met wat de natuur en koeien nodig hebben. Dit is soms best een dilemma. Maar om die balans tussen hoofd en hart te krijgen kunnen soms hele mooie creatieve ideeën opleveren! Zeker als je er open voor staat!

Vroeger bouwde we op de flow van het leven, oftewel wat men nodig had. Voorheen waren er ook veel veldhuisjes in het veld om te kunnen schuilen, toen men nog geen landbouwvoertuigen hadden. Wij hadden er 1 voor de koeien, hebben hem weggehaald omdat wij daar geen koeien meer naar dat land deden. Misschien zou je de huisjes van Gea ook zo kunnen interpreteren en benoemen.
De kracht van ons landschap is de rust. En ik vind dat we daar met ons allen beter over na moeten denken. Laat me het uitleggen. Ons dierlijk brein is *niet* op het erf ontwikkeld, het is door in de natuur te leven ontwikkeld. Het zaadje van verwevenheid en liefde voor natuur, dier, plant en mens is daar ontwikkeld. Dat voelen we nog heel sterk! Het is onze oerkracht! Door dorpen en steden te bouwen is de verwevenheid met de natuur afgesneden. Door in de natuur zelf te leven wordt je heel sterk aan deze oerkracht herinnert. Het begin van *niet* meer uitbuiten van de aarde! Dit is wat Gea aan de leerlingen wilde meegeven*. (In het boek Tuinieren voor de geest" van Sue Stuart-Smith, een psychiater en psychotherapeut, beschrijft zij hoe de natuur letterlijk de geestelijke gezondheid beter wordt. Zijn echt onderzoeken naar gedaan en daarin beschreven!, leuk om te lezen ook!)* Door de huisjes weer op het erf te plaatsen, Maak je een soort "dorpje" en snij je de verwevenheid met de natuur af. Misschien is het soms handiger om het erfdeel (ruimschoots) te vergroten, waardoor je meer natuur in het erfdeel kan laten zijn, dat de overgang van erf en natuur nog verfijnder kan, nog meer in elkaar overgaat. Dit zou voor Gea's geval heel fijn zijn denk ik.
Het heeft niets met Gea te maken, maar wat er in Kotten ook neergezet is afgelopen jaar, zijn die verschrikkelijke huisjes, groter dan van Gea, van Hofpark "Wiltershaar". Dat vind ik een dorp, kan nauwelijks natuur tussen worden geplaatst en er kunnen zoveel mensen bivakkeren, dat schaadt de rust. Terwijl er al Reuselink en de Italiaanse meren vlakbij zijn en dan nog de kleinere boerencampings. Dan vraag ik me echt af: Willen jullie wel rust op ons platteland houden, willen jullie wel het landschap in stand houden? Ik voel dat ik een bediende wordt voor onze toeristen….en niet een boerin die haar leven onderhoud met vee, natuur en landschap.

Dank u wel.